

علی نظری عضو هیات مدیره انجمن پسته ایران هشدار داد:

باغبانی و فروش پسته ایران مشکل ساختاری دارد

شرکت‌هایی با امکانات کافی و دانش خوب برای هرس و تربیت، آن‌گونه که درخت کم‌ترین انرژی را برای تولید چوب بکار ببرد، کنترل آفات بصورت هماهنگ با باغات مجاور و با اطلاع کامل از چگونگی اثر سم و رفتار حشره و امکان تجمع تجارب در شرکت‌های مجری - مشاور از ویژگی‌های مهم باغبانی در ساختار مدرن است. مشکل ساختاری در باغبانی، عیناً در فروش نیز وجود دارد. در این رابطه نبود شرکت‌ها و انجمن‌های متخصص هماهنگ و پاسخگو که قیمت را در بازار حفظ کنند و رقابت غلط فروشندگان غیر مسوول و غیر متخصص با یکدیگر که موجب زیان همگان می‌شوند از مشکلات ساختاری فروش است. نظری راه عبور از برداشت ۶۰۰-۷۰۰ کیلوگرم در هکتار را، نگرستن به تمام فعالیت‌های باغبانی بطور کاملاً تخصصی دانست و گفت: باید به تدریج تمام این فعالیت‌ها توسط شرکت‌ها یا افراد متخصص و با تجربه انجام شود. در اجرای این هدف، مدیر باغ نقش کلیدی دارد و مدیر کسی است که پاسخگو است، برای پیشرفت برنامه دارد و در محیط رقابتی و با ارائه کارنامه خوب، انتخاب می‌شود. دومین راهکار برای عبور از برداشت ۶۰۰-۷۰۰ کیلوگرم در هکتار، جایگزینی پایه‌ها و پیوندهای شناسنامه‌دار و نوسازی باغات و توسعه باغات جدید با شرایط و روش فوق به صورت تدریجی است. تغییر ساختار مرکز تحقیقات برای همراهی با این نگاه، هم سومین راهکار است. عضو هیات مدیره انجمن پسته ایران با بیان این‌که کار را باید باغداران پیشرو آغاز کنند، از آن‌ها خواست: مهندسانی را که این خدمات باغداری را ارائه می‌کنند، تشویق کنند که با سازماندهی مناسب به سایر باغداران نیز این خدمات را ارائه کنند.

با EC ۸ هزار، کاهش عملکرد ندارد و این درحالی است که غیر از برخی مناطق رفسنجان و انار، معمولاً EC آب حومه‌ای رفسنجان و کرمان زیر هشت هزار است. یعنی خیلی نمی‌شود گفت که کاهش عملکرد ما به دلیل شوری بوده است.

عضو هیات ریسه انجمن پسته ایران با طرح این سوال که تفاوت کاشت و داشت امروز ما، با مثلاً ۱۰۰ سال پیش چیست، گفت: ما بذری را که می‌خوریم، می‌کاریم و پیوندی را که نمی‌شناسیم، می‌زنیم. سبک آبیاری و تغذیه و هرس‌مان نیز بعید است فرقی کرده باشد. همه ما می‌دانیم هر بذر، شخصیت و ژنتیک جداگانه‌ای به لحاظ رشد، جذب عناصر، مقاومت به شوری و خشکی، مقاومت به قارچ‌ها و ... دارد. علیرغم آنکه گرده درخت نر تأثیر اساسی در خندانی، تعداد دانه در خوشه، میزان محصول و ... دارد اما درختان نر را حتی اسم‌گذاری هم نکرده‌ایم و نمی‌شناسیم. پیوندهایی هم که نام می‌بریم تقریبی است نه دقیق و هویت پیوندهایی که استفاده می‌کنیم دقیق نیست. حداقل در ۵۰ سال اخیر در باغداری دنیا، کشت فقط با بذرها یا پدر و مادر معلوم یا فقط از طریق کشت بافت و سایر روشهای تکثیر قلمه ای انجام می‌شود، پیوندک فقط از باغ پیوندی یا مادری تحت نظر دولت گرفته می‌شود و پایه از پرقدردترین و مقاوم‌ترین گیاهان قابل پیوند شدن با پسته انتخاب می‌شوند. در حالیکه این ابتدائی ترین مقدمات را ما در ایران نه داریم و نه به آن توجه می‌شود.

نظری در ادامه با طرح این پرسش که صنعت باغبانی چیست؟ گفت: در ایران مالک، پیمانکار، مهندس، مجری، ناظر و محقق یک نفر است، و آنهم خود مالک است. در شرایط فعلی، مالک چاره دیگری هم ندارد. چون بقیه عوامل را بسادگی در اختیار ندارد. درحالی‌که مثلاً ساختار صنعت ساختمان در پنجاه سال گذشته از حد خانه سازی روستایی که در آن مالک و پیمانکار و مهندس و تکنولوژی و محقق در مالک خلاصه می‌شود به این درجه از پیشرفت رسیده و به تمامی عوامل مهندسی و یا سطح خوبی از دانش دسترسی وجود دارد ولی باغبانی ما در همان حد باقی مانده است. دلیل اصلی این مسئله آن است که فعالیت‌های کشاورزی قابل کپی برداری صددرصد از خارجی نیست و هیچ شرکت یا شخصی بدون ارتباط نزدیک با مراکز تحقیقاتی محلی نمی‌تواند مسوولیت‌هایش را بخوبی و رقابت پذیر انجام دهد و کیفیت کار مراکز تحقیقاتی پسته ما هم در ایران روشن است. وجود شرکت‌های مهندسی مشاور، متخصصین مورداعتماد در ارزیابی آب و خاک، وجود مجریانی با ماشین آلات کافی برای اصلاح و بهبود خاک قبل از کاشت، وجود مجریانی با امکانات کافی برای تهیه بهترین نهال و پیوندهای مطمئن برای احداث، وجود

ماهنامه پسته - عضو هیات مدیره انجمن پسته ایران در دومین گردهمایی این انجمن در تشریح ساختارهای مدیریت در صنعت پسته ایران، گفت: در چند سال اخیر تولید پسته در ایران حالت کاهشی دارد یا می‌توانیم بگوییم که ثابت است.

علی نظری افزود: میزان رشدی که در توسعه سطح باغات ایران اتفاق افتاده، متأسفانه در بهبود تولید اتفاق نیافتاده است، در حالیکه میزان پسته در سالیان اخیر در آمریکا افزایش قابل توجهی داشته است و این افزایش به خاطر افزایش میزان برداشت در هکتار و افزایش سطح زیر کشت اتفاق افتاده است (از متوسط ۱۰۰۰ کیلوگرم در هکتار در سالهای ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۵ به متوسط کیلوگرم در هکتار در سالهای اخیر).

او با طرح این سوال که علت کاهش آمار تولید پسته در ایران چیست؟ یادآور شد: همی ما یک سری دلائل مثل بحران آب و شوری، تغییر اقلیم و دیر بازده بودن درخت را می‌دانیم. ولی سوال من این است که همه واقعیت موضوع همین است یا دلائل دیگری هم می‌تواند داشته باشد؟ جهادکشاورزی اعلام می‌کند که سطح زیر کشت پسته ایران ۴۰۰ هزار هکتار است و بر اساس آمار انجمن پسته ایران، میزان تولید حدود ۱۴۰ تا ۱۵۰ هزار تن است. یعنی در هکتار ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلوگرم پسته تولید می‌شود. به نظر می‌آید که ۴۰۰ هزار هکتار عدد درستی نیست و سطح زیر کشت ما چیزی حدود ۳۰۰ هزار هکتار است. یعنی عملکرد در هکتار ما در خوشبینانه ترین تخمین به طور متوسط حدود ۶۰۰ تا ۷۰۰ کیلوگرم است و متوسط عملکرد ۱۲ ساله پسته ایران، ۶۱۵/۸ کیلوگرم در هکتار است. این در حالی است که متوسط عملکرد تولید پسته در آمریکا در ۵ سال گذشته حدود ۳۴۰۰ کیلوگرم در هکتار بوده است. استرالیا هم که حدود ۲۶-۲۵ سال است که تولید پسته را شروع کرده، تقریباً عملکردی در حدود ۳ یا ۴ تن در هکتار دارد.

نظری با بیان این‌که کمبود آب چالش تولید پسته در آمریکا هم هست، گفت: آمریکایی‌ها حدود ۱۰ تا ۱۲ هزار متر مکعب در سال به پسته آب می‌دهند و ما در ایران نیز بطور متوسط همین مقدار آب را مصرف می‌کنیم. مثلاً در رفسنجان چیزی حدود ۶۰۰ میلیون متر مکعب آب در سال مصرف می‌شود که حدود ۴۱۰ میلیون متر مکعب این آب تجدید پذیر است و حدود ۱۹۰ میلیون متر مکعب آن تجدیدناپذیر است. اگر مصرف آب را ۶۰۰ میلیون متر مکعب در نظر بگیریم، با توجه به اینکه تقریباً در رفسنجان ۵۰ هزار هکتار سطح زیر کشت داریم، متوسط مصرف ۱۲ هزار متر مکعب در هر هکتار می‌شود. از طرف دیگر تقریباً همی آمارها نشان می‌دهد که پسته در خاک با EC ۱۰ هزار یا آب